

Kako je Janez zmagal.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Prevel J. Sattler.

(Dalje.)

V.

Nekoliko časa potem je kraljevo-pruska pošta pripeljala v Zatiranje nastopni list:

»Hvaljen bodi Jezus Kristus in Njega sveta Roditeljica! Najmilejša Magda! Kaj je pri vas novega? Dobro

ti je v koči pod pernico, a jaz se tu vojujem okrutno. Bili smo pri veliki trdnjavi Meci in bila je bitva in tako sem ti Francoze naklestil, da se je vsa infanterija in artilerija divila. In sam general se je čudil ter rekel, da sem zmagal in dal mi je križec. A sedaj mene i častniki i podčastniki jako spoštujejo in me po ustih malo kedaj bijó. Potem marširali smo dalje in bila je druga bitva, le zabil sem, kako je temu mestu ime, a tudi tu sem udrihal in četrto zastavo vzel, ter jednega najvišjega polkovnika kirazirskega prebodel in vjel. A podčastnik mi je svetoval, da bi napisal »ugovor«, ko bodo naši polki poslani domov in da bi ostal, ker na vojni le spati ni moči nikjer, toda žreti imaš, kolikor moreš, in vina je v tem kraji povsod dovolj, ker je narod bogat. Ko smo palili neko vas, nesmo ne otrokom ne babam prizanesli, in jaz tudi ne. Cerkev ti je zgorela do tal, ker oni so katoliki in ljudij se je sežgalo nemalo. Gremo sedaj na samega carja in bode konec vojni, a ti skrbi za kočó in Franka, kajti če ne bodeš pridno gospodarila, bodem ti zagodel, da boš vedela, kdo sem jaz. Bogu te priporočam.

Janez Slovik.«

Janezu ugajala je očitvidno vojna in počel je zreti nanjo, kakor na svoje rokodelstvo. Pridobil si je veliko zaupanja v samega sebe in v bitvo je sedaj šel, kot bi se odpravljajl na kako delo v Zatiranji. Na prsa so mu po slednjej bitvi leteli križci in medalje, a dasi podčastnik ni postal, imeli so ga vender v obče za prvega prostaka v polku. Bil je vedno točen, kakor preje in imel je slepo srčnost, kakor človek, ki se uda stvari iz nevarnosti. Srčnost ta ni tekla več, kakor v prvih časih iz besnosti. Sedaj bil je nje izvor praktika vojaška in vera v samega sebe. Pri tem so velikanske njega sile vzdržale ves trud, vse pohóde in težave. Ljudje so ginoli krog njega, on jedin je ustrajal nezmagljiv, le divjal je čim dalje bolj in postajal čim dalje surovejši prusk vojak. Počel je on ne le biti Francoze, temveč i sovražiti je. Zamenili so se takisto i drugi njega pojmi. Postal je vojak — patrijot, in proslavljal slepo svoje vojskovodje. V nastopnem listu pisal je Magdi:

»Vojtka je na dvoje raztrgalo, ali zato je vojna, razumeš? On bil je tudi tepec, ker je rekel, da so Francozi Nemci, a oni so Francozi, a naši so Nemci.«

Magda ga je v odgovoru na oba lista oštela, kolikor je mogla in znala:

»Najmilejši Janez,« pisala je, »pred oltarjem svetim mi poročeni! Da bi te Bog kaznoval! Ti sam si tepec pagansk, ker narod katolišk vkupno s krivoverci kolješ. Tega ne umeš, da so luterani, krivoverci

a ti katolik jim pomagaš. Tebi ugaja vojna, potepuh, ker ti ni treba nič delati, ker se samo biješ, ker le piješ in druge kvariš, cerkve požigaš in se ne postiš. Da bi tebe v peklu zato palili, ker se še s tem hvališ in nemaš čustva ne do starih ne do otrok. Pomisli, kozel ti, kar je v svetej veri pisano s zlatimi pismeni za poljski narod od početka sveta do sodnjega dne, ko Bog najvišji ne boče imel s takšnimi kozli usmiljenja in poboljšaj se. Le pazi, da ti lobanje tvoje ne razbijem. Pet tolarjev ti pošljem, čeprav mi je tu beda, da si pomoči ne morem in gospodarstvo gre pod zlo. Objamem te najmilejši Janez. Magda. *

Morala, ki jo ima ta list v sebi, napravila je na Janeza malo utisa. »Baba službe ne razume, mislil si je, a se utika.« In vojeval se je po starem. Odlikoval se je malone v slednjej bitvi, zategadel ga je naposled Steinmetz še bolj čislal. Konečno, ko so uničene polke poznanjske poslali v notranjo Nemčijo, uložil je on, kakor mu je svetoval podčastnik, »ugovor« in ostal. Zategadel bil je pred Parizom.

Njega listi bili so sedaj polni zaničevanja do Francozov. »V vsakej bitvi ti tako popihajo, kakor zajci«, pisal je Magdi. In pisal je resnico! Toda obleganje mu ni bilo sosebno po godu. Pri Parizu mu je treba bilo ležati po cele dni v rovih ter poslušati hrumenje topov, čestokrat moral je sipati okope; mnogokrat bil je moker. Vrh tega mu je žal bilo svojega prejšnjega polka. V tem, v katerega je bil prestavljen sedaj kot radovoljnik, bili so z večine Nemci. Nemški umel je on trohico, ker se je stoprav v tovarni nekaj učil, ali to je bilo toliko, kakor stare babe ples. Sedaj se je počel hitro vaditi. Imenovali so ga pa pri vsem tem v polku »ein polnischer Ochs« in branili so ga le njega križci in strašne pesti občutljivejših šal. Vender si je po nekoliko bitvah pridobil spoštovanje pri novih tovariših in počel z njimi živeti povoljno. Naposled ga smatrajo svojim, kolikor bolj da ves polk oslavlja. Janez bi si vedno štel v sramoto, ko bi ga kdo imenoval Nemca, vender je pa sam sebe nasproti Francozom zval »ein Deutscher«. Dozdevalo se mu je, da je to popolnem kaj družega, a pri tem ni hotel biti hujši, nego drugi. Primeril se mu je dogodek, v katerega bi se mogel zelo zamisliti, ko bi mišljenje sploh bila lažja reč v tej junaški duši. Nekega dne bilo je poslano nekoliko stotnij iz polka njegovega nad radovoljne strelce, s poveljem, da jim naredé zasedo; strelci so se vjeli v njej. Tedaj pa Janez ni uzrl rudečih čepic, prhajočih po prvih streljih, ker je bil oddelek sestavljen iz starih vojakov, ostankov legije inozemske. Za-

jeti branili so se besno in se zagnali konečno na Nemce, da bi si z bajonetom prodrli pot skozi oklepajoči krog pruskega vojaštva. Branili so se s tako trdovratnostjo, da so se večidel prebili skozi vojsko, posamezni pa se neso dali vjeti živim, vedoč, kaka usoda čaka radovoljne strelce. Stotnija, v katerej je služil Janez, zalotila je tudi le dva vjetnika. Zvečer so ja zaprli v hišo logarjevo. Drugi dan bi imela biti ustreljena. Nekoliko vojakov stražilo ja je pri dverih, Janeza so pa postavili v sobi pod izbitim oknom, kjer sta bila zvezana vjetnika.

Jeden vjetnik, sivih las in malomarnega obraza za vse, ni bil že mlad človek; drugi imel le kakih dvajset let; svetli lasje so se mu bujno sipali na obraz, podobniši devi nego vojaku.

»No, pa bode konec,« dejal je čez nekaj časa mlajši, »krogla v glavo in konec je!«

Janez se je zganil, da mu je puška zazvenela v roki; mladi mož govoril je poljski . . .

»Meni je že vse jedno,« odvrnil je s surovnim glasom drugi, »Bogme, vse jedno. Zdelal sem že toli da imam dosti . . .«

Janezu je srce utripalo pod opravo čim dalje živeje . . .

»Sluhaj no«, govoril je stari dalje, »ni pomoči. Če se bojiš, misli o čem drugem, ali se pa vleži spat. Živenje je podlo! Bogme, da mi je vse jedno.«

»Matke mi je žal!« odvrnil je mlajši.

In očitvidno hoté zadušiti nepokoj ali prevariti samega sebe počel je žvižgati. Nagloma je prikinil in zaklical z globokim obupom:

»Naj me strela zadene! Še poslovil se nesem!«

»Torej si utekel z doma?«

»Tako je. Mislim sem si: Če pobijemo Nemce, bode Poznanjcem bolje.«

»I jaz sem tako mislil. A sedaj . . .«

Stari mahnil je z roko in dokončal nekaj tiho, toda ostale njega besede oglušilo je vetra šumenje. Noč bila je mrzla. Droben dež je udarjal včasi po strehi in po oknu, bližnji gozd bil je črn kakor žalen pajčolan. V izbi žvižgal je vihar po kotih in tulil v peči, kakor pes. Svetiljka viseča visoko nad oknom, da bi jo veter ne ugasnil, razsvetljevala je sobo z močno migljajočo lučjo, toda Janez stoječ pod njo čisto pri oknu bil je pogreznjen v temo.

In najbrže bilo je bolje, da vjetnika nesta videla njega obraza. Z dečkom godile so se divne reči. S početka obšlo ga je začudenje in uprl je v vjetnika debele svoje oči in se trudil, da bi razumil, kaj go-

vorita. Torej sta ona prišla bit Nemcev, da bi Poznanjcem bilo bolje. In ta dva jutri ustrele! Kaj je to? Kaj on ubogi siromak o tem naj misli? A ko bi se oglasil jima? Da bi jima povedal, da je on svoj človek, da mu je njiju žal. Nagloma ga je zgrabilo nekaj za grlo. In kaj jima on pove? ja li otme? Potlej i njega ustrelijo! Hej, pomagaj! Kaj se ž njim dogaja? Žaloba ga tako duši, da mirno stati ne more.

Neka strašna tesnoba prihaja nadenj, celo nekod iz Zatiranja. Neznani gost v vojaškem srcu, smiljenj, kriči mu v duši: »Janez! otmi svoje, to so tvoji«, a srce se mu trga domov k Magdi, v Zatiranje, in tako se trga, kakor nikdar preje. Dosti mu je te Francije, te vojne in teh bitev. Čim dalje razločneje sliši glas: »Janez, otmi svoje!« Da bi se ta vojna v zemljo vgrezla! Skozi izbito okno črni se les in šumi kakor zatiransko borovje, a v tem šumenju vpije nekdo z nova:

»Janez, otmi svoje!«

Kaj mu je storiti?

Uteče li ž njima v gozd, kali? Vse, karkoli je le pruska disciplina mogla vanj zabiti, se s studom zgrozi ob tej misli. V imenu Očeta in Sina! Le prekrižati se pred njo. On vojak da bi ubežal! Nikdar!

Mej tem šumi les čim dalje močnejše in vihar žvižga čim dalje žalostnejše.

Starejši vjetnik oglasil se naglo:

»A to je vihar, kakor jeseni pri nas . . .«

»Daj mi mir . . .« reče se zatiranskim naglasom mlajši.

Malo potem pa vendar ponavlja nekolikokrat:

»Pri nas, pri nas, pri nas! O Bože! O Bože!«

Globok vzdih zliva se z žvižgom in vjetnika ležita zopet tiho . . .

Janeza počenja mrzlica tresti . . .

Najhuje je, kadar si človek ne razloži, kaj mu je. Janez ničesar ni ukral, a zdelo se mu je, kot bi kaj ukral in bi se bal, da ga zgrabe. Nič mu ne grozi, a vendar se boji nečesa okrutno. Noge mu drhté, puška ga teži strašno in nekaj ga duši, liki kak velik jok. Po Magdi ali po Zatiranju? Po obojem; pa i tega mlajšega vjetnika mu je tako žal, da si pomoči ne more.

Včasih se dozdeva Janezu, da spi. Mej tem se vihar zunaj še poveča. V žvižgu vetra množé se divni klici in glasovi.

Mahoma stoji Janezu slednji las kvišku pod pikelhavbo . . .

Zdi se mu, da tam nekje v temnih, mokrih globinah borovja nekdo ječi in ponavlja: »pri nas, pri nas, pri nas!«

Janez se zgrozi in udari s kopitom puškinim ob tla, da bi se predramil.

In res se je osvestil . . . Ogleda se; vjetnika ležita v kotu, svetiljka miglja, veter tuli, vse je v redu.

Svetloba pada sedaj obilo mlademu vjetniku na obraz. V resnici je obraz otroka ali deve. Toda oči ima zatisnene, slamo pod glavo in vidi se, ko bi že umrl.

Odkar je Janez bil Janezom, nikdar mu ni srca tako razrivala žaloba. Razločno ga stiska nekaj za grlo, razločno mu jok prihaja iz prs.

Mej tem se starejši vjetnik obrača s trudom na stran in reče:

»Lahko noč Vladek . . .«

Nastopi tišina. Preteče ura, Janezu je res hudo. Veter igra kakor orglje zatiranske. Vjetnika ležita tiho nagloma se mlajši vzdigne malko s trudom in zakliče:

»Karol?«

»Kaj je?«

»Spiš?«

»Ne . . .«

»Poslušni! Jaz se bojim . . . Poreči, kaj hočeš, a jaz bodem molil . . .«

»No, pa moli!«

»Oče naš, ki si na nebesih, posveti se Ime Tvoje, pridi kraljestvo Tvoje . . .«

Ihtenje prekine nagloma besedo mlademu vjetniku . . . vendar se še čuje pretrgani glas:

»Zgodí se . . . volja . . . Tvoja! . . .«

»Oh Jezus!« rujove nekaj v prsih Janezovih.

»Oh Jezus! . . .«

Ne! on ne vzdrži dalje! Trenotek še, in krikne: »Gospodič! tudi jaz sem . . .!«

Potem skozi okno . . . v les . . . Naj se zgodí, kar se hoče:

Nagloma se od veže sém slišijo odmerjeni koraki. To je patrolja in ž njo podčastnik. Zamenó se straže!

Drugi dan bil je Janez na vse zgodaj že pijan. Nastopnega dne tudi . . .

Toda v poznejših dneh so prišli novi pohodi, nove praske, bitve . . . in milo mi je naznaniti, da se je naš junak vrnil v ravnotežje. Po onej noči ostalo mu je le nekoliko ljubezni do steklenice, v katerej je

vsegdar možno najti okusa za s časoma i pozabe. Sicer je bil v bitvah še okrutniši, nego doslej, zmaga stopala je v njega sled.

(Dalje prihodnjič.)

Tone od kala.

Spisal Vinko Gregorič.

I.

Bilo je tedaj, kakšne dve leti po tēm, ko se je bila pomirila laška in madjarska razburjena kri in to s pomočjo — mrzlega severja. Bilo je tedaj — ne vēm, ali v mladī, ali v stari luni; zgodovina nam tega ne povē — da je zagledal naš Tone beli dan, nekje tam gori na pustem, kamenitem Krasu, v hiši, pod katero se je razprostirala velika luža, ali kakor tam pravijo »kala« — v katerem so napajali živinico cele soseske.

Da bo naš Tone še kedaj postal znamenita oseba, rekla je že to babica, ko ga je prinesla iz ko-stanjevih ježic mami v naročje. In res! že kot mali otrok je večkrat izlezel mami iz naročja na kraj kala, kjer je kaj rad poslušal lepe in harmonične melodije žab, ki so, osobito v pomladanskem času, imele svoje velike koncerte.

Bilo je nek dan, ko je naš Tone že toliko dorasel, da je dobil prve hlačice, zmuznil je mami iz malega jerbaščeka klopčič domačega cvirna, odtrgal ga kos ter pripel na dolgo šibico; na jeden konec pa privezal mali trnek — in hajdi tako na lov, na — žabe. Hej, kakšno veselje imel je naš Tone, ko je izbuknil iz kala prvo malo štirinogato, spodej rumeno-črno živalico. Od prevelicega veselja tekel je v hišo pokazat mami prvi slavni svoj čin.

S takim in enakim žabjim lovom, dorastel je naš Tone v tista leta, no, v leta pastirstva. Največje njegovo veselje je bilo tisti dan, ko je dobil rog, na katerega je vsako jutro ob zori trobil gor in dol po soseski ter budil in klical sosede, da so mu izročali živinico, ovce in koze, katere je gonil na občinski pašnik. Tako je tekel našemu Tonetu čas od dné do dné. Vsak dan in vselej, ko je prignal drobnico iz paše, tekel je najprvo h kalu, da je poslušal žabji koncert. Nosil je vedno jeden hlačnik gor, jeden dol; noge je imel pa vedno opečene, polne »kozličev«;

razčesal in umil se ni nikdar in nikoli — zato so mu tudi lasje štrleli na glavi kot ježeve ali pa medvedove kocine. To vam je bil naš Tone pravcati original.

II.

Ker je bil naš Tone v vsem, izvzemši v žabjem lovu, jako trde glave, sklenila sta roditelja dati ga v šolo, da se kaj izuči, in sicer najprvo v Škratljevico. Tako ga najdemo že v tekočem letu v Škratljevici kot rednega učenčeka velike filozofiške študije — »abecede«. »Abecedo« se je jako hitro naučil, skoro bi rekel v jednom letu — in za Toneta bila je to velika učnost, in ta je pripomogla, da je bil med roditeljema jednoglasni sklep: Tone mora iti v šolo v Gorico. Kar se je tudi zgodilo. V goriški šoli, seveda iz prvega, mu je šla jako žaltova, a kaj se hoče, v mestih je vse drugače nego na deželi, kajti v mestu, naj bo učenec še tako trde glave — tam mu jo skuhajo, osobito pa v Gorici, kjer je iznašel nek slavni i učeni profesor namreč, da, če je učenec trde glave, se mu ta odreže in dene kuhat nekaj časa v »opium carsolinicum« potem fest spira s hudičevim oljem — i tako postane glava mehka in popolnoma dobra za vsako, katerokoli filozofiško študijo. Tako se je bilo zgodilo našemu Tonetu in, ker je imel trdo glavo, so mu jo bili odrezali ter skuhali v »opium carsolinicum« potem dobro namazali s hudičevim oljem in — tako je postala tako mehka in fina za vsako filozofiško študijo. Tako je naš Tone šestudiral veliko filozofiško skrivnost ter tako postal filozof filozofije in slednjič dosegel največjo čast — dohtarja žabjeslovja.

III.

Tako je preteklo nekaj let, preden je kot tak, filozof filozofov, prišel naš Tone jedenkrat ves utrujen v kraški dvor nad kalom. Najprvo njegovo veselje je

bilo, da je šel h kalu ter pozdravil svoje nekedanje tovarišice, preljube koncertne pevke — žabe, in — dasi ni našel več njega nekedanjih prvotnih pevk, pač pa jedva unukinje unukinj od žlahte žabjega rodú — se je vender razveselil nad njimi ter se še živo spominjal nekedanjih svojih otročjih let. Za večerjo dal si je odreti in oreti v kraški masti nekaj komadov žab. Ko se je tako najedel, popil je na ves prazen želodec še kakšna dobra dva litra domačega tropinovca. Po vsej tej jedi in pijači, vlegel se je k počitku. Zaspal je trdno, kakor kamen, in — da bi mu bil kol na glavi tesal, bi ga ne bil prebudil. Proti dnevu, ko se mu je tropinovec nekoliko iz glave izkadiril, sanjalo se mu je, da brede po kalu pod svojo rojstno hišo. V kalu mrgolelo je vse polno žab, katere je s palico pobijal — a te hentrane beštje bile so tako brzoskoke, da ni mogel niti jedne zadeti. Ves utrujen in zmešan od samega žabjega boja se izbudi; brž ustane in se obleče ter hajdi proti Gorici. A kaj se zgodi. Namesto da bi šel po bližnji cesti na Gorico, obrne se na Kobiljeglavo ter pride — v Komen.

V Komnu se stoprav spomni, da je cesto zgrešil. Kaj mu je zdaj začeti. Nič drugega ne, nego udariti jo na Železna vrata. Mišljeno, storjeno. Po dolgi cesti in jako strmih ovinkih, pride do nekega oddelka hiš pod Dornberskim Tabrom. Tu se ustavi ter vpraša pri prvej hiši Klenfusovo gospodinjo, kako se imenuje ta kraj. »Potok« mu dobra ženica odgovori, »kam pa in odkod, visoki gospod?« vpraša ga nadalje dobra ženica. »V Gorico je moja pot,« odgovori ji na to gospod Tone. »Kaj pa imajo danes tam-le gori na onem hribu, da tako pokajo, kakor bi se bližal Turek v deželo, imajo li gori kako ženitnino, kali?« vpraša ves začuden naš gospod Tone. »Ne, gospod,« odgovori mu gospodinja Klenfusova, »ni ženitnina ne, veste gospod, prihodnjo nedeljo bo gori iz Tabra »Nace Kuštrinov novo mašo pel.« »Pa že danes streljajo? kakšna čast!« »Ja, danes streljajo zato, ker je »Nace Kuštrinov« pohodil svoje roditeije.« »Aha! že vem, že vem!« »Ma — ta »Nace Kuštrinov« — bes te plentaj, vsaj ta je moj tajnik, če se ne motim — misli si naš gospod Tone in gre dalje svojo pot. Ves zamišljen pride naš gospod Tone od kala v prvo bližnjo vas pod kraško goro. Tu se ustavi tik ceste sredi vasi pri nekej velikej hiši modre barve, pred katero je vrsta še zelenih akacijevih dreves. Ob cesti je bila njiva. Kakor je vse kazalo, se je bil nekedo namenil orat. Na osredku tik ceste je sedel na drevesu, dvoje volov pa s konjem spred so bili napreženi pred drevo.

In pognal je mali dečko voliča in konja, drevo pa je držal kakšnih štirideset let star mož, srednje postave in imel je že precej sivih las na glavi — in šlo je po brazdi kakor bi pisal po papirji. Naš gospod Tone pa je to strmé gledal iz ceste ter počakal, da se je prva brazda razorala. Ko je orač prišel zopet na konec njive tik ceste, reče naš gospod Tone: »Dobro vam reže drevo brazde, prijatelj, kaj pa boste sejali, ajdo ali činkvantin?« »Nič tega, pšenico gospod«, odgovori mu orač. »Kaj je tukaj ta hiša vaš dom, prijatelj?« »Da, gospod, moj dom.« »Oprostite prijatelj, meni se zdite jako znani, neste li vi Podkraškogorski, kaj?« »Da, gospod!« »Pa — če se ne motim, šel sem pred par leti tod in videl, da ste imeli tudi kovačijo tik vaše hiše, zdaj ste jo pa dali posuti, kaj ne? Čemu pa?« »Vedite gospod, dal sem posuti kovačijo samo zato, ker ni ugajala mojemu estetičnemu okusu, zato sem pa na onej strani ceste, kakor vidite tam le dal sezidati novo večjo in lepše oblike, ki služi kovaču tudi za stanovanje.« »A-a-a« — zazija naš gospod Tone, »torej niste vi tudi kovač.« — »O kaj pa da, nisem bil še nikoli, pa tudi več ne bom.« »Kaj pa imate tam-le v žepu, vidim svinčnik, papir in — če se ne motim, tudi nek časnik.« Papir in svinčnik imam vedno pri sebi, zato, ker rabim oboje za puščice, katere spuščam na neke baže ljudi — ki pa so rajše vse drugo nego ljudje. »Kaj pa je oni časnik, ki ga imate v žepu?« »Rogač« je gospod! pri tej besedi se naš gospod Tone po vsem životu tako strese, kakor bi ga kaj ujelo. »Rogač«, pokažite, pokažite, kaj je kaj novega v njem.« »Evo vam ga gospod, berite, tu je jedna čestitka, prav nova je, kaj ne?« Naš gospod Tone bere:

Srčno čestitam ti Ljubljana bela
Zdaj ko dobiš možá iz Škratijevice,
Prinesel sabo bo »pobožno« lice,
V prtljagi razna učenosti dela.

Presrečna res zdaj Kranjska bo dežela,
Zaprto bo pekel in zaprte vice,
V nebo le letale bodo dušice —
Strt satan bo, duhov hudih krdela.

Nebesa blagor tam bodó rosile,
Kaj Šmarna gora bo — ta gora sveta,
Na Kranjsko božja pot bo zdaj začeta!

Tisočkrat blagor prsim ki dojile
Spasitelja so Kranjcem in misija
In Kraševcem — desetega še Pija!

Ko naš Tone prebere čestitko, se strese ter spusti v beg tako, da ga ni bilo več ni na zemlji ni na nebu ni bilo ni sluha ni duha po njem. Jedin

visoki cilinder, katerega so dobili otroci pri bližnjem sosedu Kozmiču, je še pričal, da je tod mimo šel — Tone od kala.

Ženska duhovitost.

April mi je najmanj priljubljen mesec. April ni več marcij, a tudi ni še majnik.

Nemogoče.

- »Igrate li biljard?«
- »Nikdar ne!«
- »Zakaj ne?«
- »Ker vedno izgubim!«

Madame Baba Luzzattova

v Gorici.

Vašej hčerki bode boljše in popolnoma ozdravi po tem-le receptu:

12 doz »Živijo«, kupi se v Pontonijeveji lekarni v Raštelju. 12 doz »Travnikov« kupi se pri goriškem magi-

stratu. 6 doz »Pie Monte«, rectius »Podgore«, kupi se pri chefu »Pro Patria« v Gospodski ulici dr. Maroniji. 10 hl. petroleja, kupi se pri trgovci Venuti-ji v Raštelji. To vse skupaj zmešajte in skuhajte v kotlu laži, kateri se dobi v Paternolli-jeveji tiskarni — na kar vam pride »ven« popolnoma kopelj, v katerej naj se koplje vaša hčerka. Konec vsega pa, prižgite ji pri nogah s žveplenko, da nekoliko zafrči in — slednjič vaša hčerka popolnoma ozdravi, za kar vam je porok

Dr. L.

Nezaupna devica.

»Imam čast — —«

»Ne vem, če je imate; dandanes je malo moških, ki bi imeli kaj časti.«

Konec „zbirke domačih zdravil“.

Nabral dr. Vincenzo Lapanensis.

Stužnim srcem naznaniti moram veselo vest, da se bodem preselil s prvim dnevom meseca decembra v Chikago, kamor so me poklicali za vodjo tamošnje univerze. Tužna vest je za pacijente moje, ker zgubé z máno najslavnejega, nesebičnega zdravnika, a vesela zame.

Zahvaljujem se slavnemu občinstvu za skazano zaupanje in le preobilo došle honorare.

Žal, da bodem moral pustiti pacijente svoje v nevesčih rokah zdravnikov, a tolaži me to, da se bodo lahko po priobčenih zdravilih sami lečili. Če bi pa le kdo vsled nevednosti zdravnikove preselil se v večnost, tolaži naj se s tem, da je boljše na onem, kakor na tem svetu. Sicer se pa ne bodem branil odgovarjati tudi pismeno, ako se vprašanji priloži deset dolarjev. Moj naslov je s prvim decembrom:

Dr. Lapanensis,

Chikago, Humbug-Street 33¹/₂, Mezzanin.

Za božjast (Épile-psi).

§ 47. Če si dobil božjast od strahu, glej, da dobiš kri od osebe, koja te je ostrašila in isto pij. — Tudi lasje so dobri od iste osebe, ako jih zažgeš in dim duhaš.

Za božjast pri otrocih je ta recept dober:

§ 48. Seznaní se s cerkovnikom in naprosi ga da ti stare, pokvarjene oblate; iste devaj na senca, da se ozdravi.

Otekle noge ozdraviti.

§ 49. Vzemi jesenov ali Frodelnov cvet in bezgov cvet, vrzi v škap in prilij kropa; drži nogo v krop in kmalu bode otok izginil. Dotično cvetje dobiš šele v maji, radi tega moraš se preskrbeti s cvetjem poprej dokler dobiš oteklino, ker je inače težko čakati spómjadi.

Če hočeš, da se ne upijaniš.

§ 50. Če ješ surovo cebulo in piješ laško olje, spiješ lahko deset litrov vina, ne da bi se upijanal. Kadar prideš domov, spij čašo juhe, v kojej si skuhal živo apno, in takoj bo šlo vino „gor in dol“.

Turkel za čiščenje želodca.

§ 51. Jej na dan 4—5 funtov surovega putra.

Če ti pade kamen ali kaj družega na nogo.

§ 52. Skopaj jamo, vtekni nogo vanjo, zagrebi jo in drži nogo osem ur v luknji — bolečine gotovo izginejo.

Za pokvarjen želodec pri otročnici.

§ 53. Stolci novorojenega otroka zobé in pij na vodi v kojej si kuhala bršljanovo perje. Ako otrok upije, smeš mu dati tudi piti to vodo.

Za „prsileno“ roko.

§ 54. „Šmir“ od voza namaži na platneno ruto in naredi »cucelj« kojeja navežeš na roko.

Za lišaj.

§ 55. Če ima kdo lišaj na nogi, na bodlno ali pa na trebuhu in je nevarnost velika za otok in se delajo že hraste je ta recept dober:

Pojdi v zvonik in glej da dobiš „šmir od šte kelnov“, ki se zvonovih tramov drži — to maži na ruto iz panama-slame toliko časa, da se ozdraviš. Ker nekateri lišaji trajajo do smrti in če veš, da imaš dosmrtni lišaj, ni treba se lečiti. Zdravniki lečijo z gorko vodo, kar pa malo ali celo nič ne hasne.

Zoper spolno ljubezen.

§ 56. Beri vsak dan na tešče deset strani „Rimskega katolika“ in jej četrť funta bankrovta, in četrť funta Angelize; to opravi vse pregrešne misli in želje.

Zoper „trd stol“.

§ 57. Pelin pij in polagaj na trebuh dolge, ru-deče deževne gliste. To omehči „natura“.

Za trden stol je tudi dober hrastov les.

Za grižo kurirat.

§ 58. Vzemi »šimnovca«, brado od turšičnega klasa in skuhaj na laškem olji. To pij ali pa maži, — je vse „glij“.

Vnetje jezika.

§ 59. Od začetka boleznj jezik skli, peče in toiče, tudi sline se včasih iz ust cede. Bolezen mine v 10—12. tednih, ako ne »prtisne gnjiloba«. Ta bolezen dobi se od prehudega kadenja in tudi »nesramne« boleznj v grlu. Maži jezik z limonado.

Za sapa smrdljivo.

§ 60. Sapa smrdljiva dobi se od stradanja. Pij in jej dobro, pa izgine sapa smrdljiva. Tudi kadar umreš izgine smrdljiva sapa.

Za „mizerere“.

§ 61. Jej španske muhe, smolo in pijavke — to nuca. (»To je zelo ostudna bolezen, pri katerej jedi nazaj hodijo.«)

Za grlo.

§ 62. Grlo zdravim le »Homer-opatično«.

Napenjanje.

§ 63. Napenjanje je bolezen, pri katerej se veliko vetrov v želodci in črevih vedno kuha. Ako se vetrovi bašejo, preženeš jih, ako žvečiš anež, kumen in piješ živo srebro. Tudi drgnenje podplatov s koprivi jih prežene. Hoffman pripoveduje, da je tudi dober »gazometer« ako ga položiš na trebuh.

Popek krilavi pri otroku.

§ 64. Popek postane krilav, kadar se popek preveč napenja, ali kadar otrok preveč vpije. (Ženske če tudi vpijejo ne dobé te boleznj). Odpraviš ga, ako polagaš suhe gruške nanj in vsako uro položiš pet »kil« na trebuh.

Potenje.

§ 65. Potenje dobé večinoma dijaki pred maturo. Preservativ je: kupi vsacemu profesorju izpraševalne komisije kranjskih klobas, prešičeva stegna, salami itd. Potenja pri profesorjih je vzrok zakonska polovica.

Za stekle pse.

§ 66. Steklega psa namaži s — palico, gotovo steče takoj.

Zoper strah pred smrtjo.

§ 67. Znano je, da se bogatini bolj boje smrti nego reveži. Ni treba družega, kakor da prodaš premoženje in ideš za delavca — kaj lahko bodeš umrl, sosebno ako imaš ženo sitno.

Za tur.

§ 68. To bolezen prinesli so v Evropo znani vitezi Tur—jaški odtod tudi ime.

Pozneje zapažala se je tudi na Španjskem pod imenom tor-tur. Ozdraviš si ga, ako polagaš na tur kuhane fige. — Sicer je pa vse »jedna figa« je-li kuhana ali ne.

Za vnetjem možganov.

§ 69. Ta bolezen napade večinoma pisatelje, profesorje, pesnike. Simptomi so:

Sviftijade, ponedeljska pisma, trikotijade. Bolezen je nalezljva in se ne ozdravi.

Vodenica.

§ 70. Vodenico dobé tisti, ki preveč pijo vodo. Zdravilo: Safe-cure. (Kure v žajfi kuhane).

Za smrčanje po noči.

§ 71. Priveži si pod nos »Mundharmoniko« na ta način bodeš celo igral vso noč; tudi »dromla« je dobra.

Da po smrti hitro segniješ.

§ 72. Kakor znano strohne najpozneje lasje brada, obleka. Pusti si, kadar umreš torej lasé in brado obriti, nohte porezati in zašiti nazega v vrečo. To pomaga zelo k bržem trohnenji in je tudi bolj zdravo zate.

Rešitev skrivnostnih napisov

v 17. listu »Rogača«:

Vidiš ti Ira meče na streho Rekarjevo kumare naše.

V 20. listu »Rogača«:

Oj prešmentane citre kako lepo pojo, so dekle zmotile še mene bodo.

Rešitelj: Maks Domicelj, dijak.

